

60 לְהִתְיַבֵּן – וְכִי יִכּוֹל אַתָּה לְהַעֲמִיד אֶת הַמְּשֻׁנָּה הַזֶּה בְּשֵׁלֹא סְמוּךְ
 61 לְוִסְתָּהּ, וְלֹמַר שְׁחִיבִים אֲפֹרְשֶׁהּ, וְהָא 'נִמְצָא' קִתְּנֵי – וְהִי בְּמִשְׁנָה
 62 נֹאמַר 'נִמְצָא עַל שְׁלֵה', וְלִשׁוֹן 'נִמְצָא', לְבַתֵּר הָבִי מִשְׁמַע – מִשְׁמַע
 63 מִמֶּנָּה שֶׁרַק אַחֲרֵי הַתְּשֻׁמִּישׁ, כְּשֶׁקָּנְחוּ וּמִצְאָו דָּם, נֹדַע לָהֶם עַל
 64 הַטּוֹמְאָה, וְאִי – וְאִם נִפְרַשׁ כְּדַבְרֵיךָ, שֶׁהַחַיִּיב הוּא אֲפֹרְשֶׁהּ, הִי
 65 מֵעֵיקָרָא כִּי פִרְשׁ לִיָּהּ, מֵעֵיקָרָא הוּיָא לִיָּהּ יְדִיעָה – כִּבְר כְּשֶׁפִּרַּשׁ
 66 הִיתָה לוֹ יְדִיעָה עַל הַטּוֹמְאָה, וּמִחֲמַתָּה פִּרְשׁ.
 67 אָמַר לִיָּהּ רַבָּא לְרַב אַדָּא, צִיַּית מָאִי דִּקְאָמַר רַבְּךָ – שָׁמַע לְמַה
 68 שֶׁאִמַר רַבְּךָ רַבִּינָא, שְׂאִי אֲפֹשֵׁר לְפִרְשׁ בְּמִשְׁנָה שֶׁהַחַיִּיב הוּא עַל
 69 הַפְּרִישָׁה, וּבִהְרַח יֵשׁ רֵאִיָּה מִמֶּנָּה שְׁחִיבִים עַל הַכְּנִיסָה.
 70 רַב אַדָּא מִקְשָׁה עַל דְּבַרֵּי רַבִּינָא מְבַרֵּייתָא: אָמַר לִיָּהּ – הַשִּׁיב לוֹ רַב
 71 אַדָּא, הִיָּבִי מִצִּית – אִיךָ אֲפֹשֵׁר לְפִרְשׁ שֶׁהַחַיִּיב הוּא עַל הַכְּנִיסָה,
 72 דְּתֵינָא עֲלָהּ – וְהִי עַל דְּבַרֵּי הַמְּשֻׁנָּה שֶׁבְּנִמְצָא עַל שְׁלֹו חִיבִים בְּקִרְבָּן
 73 שְׁנֵינָו בְּבַרֵּייתָא, זֹו הִיא מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁפְּנִדָּה שְׁחִיבִין עֲלֶיהָ, וְאִם
 74 אִיתָא – וְאִם כְּדַבְרֵיךָ, שֶׁהַחַיִּיב הוּא עַל הַכְּנִיסָה, הִי מִצְוֹת לֹא
 75 תַּעֲשֶׂה הִיא זֹו שְׁחִיבִים עֲלֶיהָ, אִיסוּר בְּעִילַת הַנְּדָה, וְלֹא מִצְוֹת עֲשֵׂה,
 76 לְפִרְשׁ בֶּאֱבָר מַת, כְּפִי שֶׁאִי מִפְּרַשׁ.
 77 רַבָּא מִתְּרַךְ אֶת הַבְּרִייתָא: אָמַר לִיָּהּ רַבָּא, אִי תֵינָתָא – אִם שׁוֹנָה
 78 אֶתָּה בְּרִייתָא זֹו, חֲפֵר וְתֵינָי הָבִי – תִּקַּן אוֹתָהּ כְּמִשְׁנָה חֲסִירָה שִׁישׁ
 79 לְהוֹסִיף בְּדַבְרֵיהָ, וְהוֹסֵף בַּהּ כָּךְ, זֹו – הַכְּנִיסָה, שְׂהִיא אִיסוּר שֶׁעֲלִיו
 80 נֹאמַר בְּמִשְׁנָה שְׁחִיבִים בְּקִרְבָּן, הִיא מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁפְּנִדָּה
 81 שְׁחִיבִין עֲלֶיהָ, דְּהֵינָו אֹזְהַרְתָּ הַתּוֹרָה שֶׁלֹא לְבֹאָ עַל הַנְּדָה, וּמוֹסִיפָהּ
 82 הַבְּרִייתָא, אִדָּם שֶׁהִיא מִשְׁמַשׁ עִם הַפְּהוּרָה וְאָמַרָה לוֹ נִמְצָאתִי
 83 וּפִירְשׁ מִיָּד, חִיבִי. וְהַחֻבָּה לְפִרְשׁ בֶּאֱבָר מַת, זֹו הִיא מִצְוֹת עֲשֵׂה
 84 שֶׁפְּנִדָּה כֹּו שְׁחִיבִין עֲלֶיהָ.
 85 הַגְּמָרָא מְבַאֲרַת מַה צְרִיךְ לַעֲשׂוֹת מִי שֶׁבִשְׁעַת תְּשֻׁמִּישׁ אִמְרָה לוֹ
 86 אֲשֶׁתּוֹ טְמֵאָתָּ: אָמַר מַר – הוֹבָא לְעִיל בְּמִשְׁנָה הַרְיָן שֶׁאִם פִּירְשׁ מִיָּד
 87 תֵּיבִי, כִּיּוֹן שֶׁעֲבַר בְּכָךְ אִיסוּר. שׁוֹאֲלַת הַגְּמָרָא: אִלָּא הִיבִי עֲבִיד –
 88 כִּיצַד יַעֲשֶׂה. מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא: אָמַר רַב הוֹנָא מִשְׁמִיָּה דְּרַבָּא, נִוְעִין
 89 עֲשֶׂר צְרִינֵי – תּוֹקַע יְדֵיו וְרַגְלָיו בְּקִרְבָּנֵךְ וְנִשְׁעַן עֲלֵיהֶן כְּדִי שֶׁלֹא יַעַ
 90 בַּהּ, וּמַעֲמִיד עֲצָמוֹ בְּלֹא דִישָׁה עַד שֶׁיָּמוּת הָאֱבָר, וְטוֹבִיָּה – וְאֲשֶׁרִי,
 91 שֶׁכָּךְ הִיא טוֹבָתוֹ.
 92 רַבָּא מוֹכִיחַ מִמְּשַׁנְתֵּינוּ דִּין כְּלָלִי בְּדִינֵי עֲרִיּוֹת: אָמַר רַבָּא, זֹאת
 93 אֲזַמְרַת – מִמְּשַׁנָּה זֹו שֶׁמִּשְׁמַע מִמֶּנָּה שֶׁעַל פְּרִישָׁה בֶּאֱבָר מַת פְּטוּר,
 94 מוֹכַח, שֶׁהַמְּשַׁמֵּשׁ בֶּאֱבָר מַת פְּעִרְיֹוֹת פְּטוּר, שֶׁאִין זֹו נִחְשָׁבַת בְּעִילָה.
 95 דְּאִי סְלָקָא דְּעֵתָךְ – שֶׁאִם תַּעֲלֶה בְּדַעְתְּךָ שֶׁהַמְּשַׁמֵּשׁ מַת בְּעִרְיֹוֹת
 96 חִיבִי, יְהִיָּה קְשָׁה, חֶקָא מָאִי מַעְמָא פְּטוּר – כֹּאן, בְּפִרְשׁ מִן הַנְּדָה
 97 בְּלִי קִישׁוּי, מְדוּעַ פְּטוּר. אִלָּא מַה שֶׁ לָךְ לְתַרְךָ, שֶׁבִּאֲמַת הַמְּשַׁמֵּשׁ מַת
 98 חִיבִי, וְרַק כֹּאן הוּא פְּטוּר מִשׁוּם דְּאָנְסִים הוּא לְפִרְשׁ, כִּי אִין בִּידוֹ מַה
 99 לַעֲשׂוֹת, עַל זֹה קְשָׁה, אִי – אִם הִטַּעַם מִשׁוּם שֶׁאָנְסִים הוּא, כִּי פִירְשׁ
 100 מִיָּד נְמִי נִפְטָר – גַּם מִי שֶׁמִּשַׁשׁ מִיָּד צְרִיךְ לְהִיּוֹת פְּטוּר, שֶׁהִיָּה אֶתָּה
 101 אֲוֹמַר שֶׁאִין חִילוּק בֵּין מִשְׁמַשׁ מַת לְמִשְׁמַשׁ חִי וְאִךָ פְּרִישָׁה מַת חִיבִי,
 102 עַל כֵּן גַּם בְּנִידוֹן שְׁלֵנוּ בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ יֵשׁ לְפִטְרוֹ מִשׁוּם שֶׁאָנְסִים הוּא,
 103 וּבְמִשְׁנָה נֹאמַר שְׁחִיבִי. אִלָּא וְדֹאִי הִטַּעַם שֶׁפְּטוּר אִינוּ מִשׁוּם אֲוֹנָס,
 104 אִלָּא מִשׁוּם שֶׁכֵּל מִשְׁמַשׁ מַת פְּטוּר.
 105 אַבִּי דוּחָה אֶת הַהוֹכָחָה וְחוֹלֵק עַל רַבָּא: אָמַר לִיָּהּ אַבִּי, לְעוֹלָם
 106 אִימָא לָךְ – בִּאֲמַת אֲוֹמַר לָךְ שֶׁהַמְּשַׁמֵּשׁ מַת פְּעִרְיֹוֹת חִיבִי, וְהֶקָא –
 107 וְכֹאן בְּפִרְשׁ מִן הַנְּדָה, מָאִי מַעְמָא – מַה הִטַּעַם שֶׁפְּטוּר כְּשֶׁעֲשֶׂה כֵן
 108 בֶּאֱבָר מַת, מִשׁוּם דְּאָנְסִים הוּא. וְהָא דְּאָמַרְתָּ – וּמַה שֶׁהִקְשִׁית, אִם
 109 כֵּן כִּי פִירְשׁ מִיָּד אִמָּאִי חִיבִי – כְּשֶׁפִּרַּשׁ בֶּאֱבָר חִי מְדוּעַ הוּא חִיבִי,
 110 הִלָּא גַם הוּא אֲוֹנָס, יֵשׁ לְבֹאָר שֶׁהִטַּעַם לְחִיבּוֹ הוּא מִשׁוּם שֶׁהִיָּה לוֹ
 111 לְפִרְשׁ פְּהוּרָה מוֹעֲמָתָה, דְּהֵינָו בֶּאֱבָר מַת. וְהוּא פִירְשׁ מִיָּד בְּהִנָּחָה
 112 מְרֻבָּה.
 113 רַבָּה בַר חֲנַן מִקְשָׁה עַל אַבִּי: אָמַר לִיָּהּ רַבָּה בַר חֲנַן לְאַבִּי, אִם כֵּן,
 114 שֶׁהַמְּשַׁמֵּשׁ מַת בְּעִרְיֹוֹת חִיבִי, הִי מִצִּינֵי חִילוּק בֵּין 'אֲרֻבָּה' ו'קִצְרָה'
 115 בְּנִדָּה בְּנִידוֹן שֶׁבְּמִשְׁנָתֵינוּ, שֶׁאִם יֵצֵא ב'אֲרוּכָה', כְּלֹמַר שֶׁהֶאֱרִיךְ
 116 וְשֶׁהָא עַד שִׁימוֹת הָאֱבָר, פְּטוּר, וְאִם יֵצֵא ב'דָּרְךָ הַקְּצֵרָה', כְּלֹמַר
 117 שֶׁפִּרַּשׁ מִיָּד, חִיבִי,

1 וְאִי – וְאִם נֹאמַר שֶׁמְדוּבַר בְּעַם הָאֲרִיזִין, שֶׁאִינוּ בְּקִי בְּהַלְכוּת, וְהוּא
 2 שׁוּגַג בֵּין בְּבִיאָה וּבֵין בְּפִרְיִשָׁה, הִי אִיזִי וְאִיזִי – בְּעִבְרָו אֶת שְׁנֵי
 3 הַאִיסוּרִים הָאֵלֶּה, כְּמִי שֶׁאֲכַל שְׁנֵי זֵיתֵי הַלֵּב בְּהַעֲלֵם אֶחָד הוּא,
 4 שֶׁאִינוּ חִיבִי אִלָּא חֲטָאת אַחַת, מִשׁוּם שֶׁאֵת אִיסוּר הַבִּיאָה וְאִיסוּר
 5 הַפְּרִישָׁה הוּא עֲבַר בְּהַעֲלֵם אֶחָד, בְּלֹא שִׁיּוּדַע לוֹ בִּינִיָּהם שְׁנֵתִיבִיב עַל
 6 בִּיאָתוֹ חֲטָאת, כִּי כְּשֶׁאִמְרָה לוֹ נִטְמַאתִי לֹא הִבִּין מַה שְׁנֵתִיבִיב חֲטָאת
 7 עַל הַכְּנִיסָה, לְפִי שֶׁהִיָּה סְבוּר שֶׁהוּא אֲוֹנָס בֶּאֱיסוּר שֶׁנִּכְשַׁל בּוֹ, וְאֲוֹנָס
 8 פְּטוּר מִחֲטָאת.
 9 וְאִלָּא נֹאמַר שֶׁמְדוּבַר בְּשֵׁאִין סְמוּךְ לְוִסְתָּהּ, וּבְמָאן – וּבְמִי מְדוּבַר,
 10 אִיזִימָא – אִם נֹאמַר שֶׁבְּתִלְמִיד חֶבֶם, דוּחָה הַגְּמָרָא: וְלֹא הָדָא לֹא
 11 מִיָּתִיב – וְהִי אִינוּ חִיבִי אֲפִילוֹ חֲטָאת אַחַת, כִּי אֲבִינִיסָה אָנְסִים הוּא,
 12 כִּיּוֹן שֶׁלֹא הִיָּה עֲלֵיו לְהַעֲלוֹת עַל דַּעְתּוֹ שֶׁתִּיטְמָא שְׁלֹא בְּשַׁעַת וּסְתָהּ,
 13 וּפְטוּר, וְאֲפֹרְשֶׁהּ מִיָּד הוּא וּפְטוּר, שֶׁהִיָּה יוֹדַע הוּא שֶׁאִיסוּר לְפִרְשׁ
 14 בֶּאֱבָר חִי. וְאִי – אִם נֹאמַר שֶׁמְדוּבַר בְּעַם הָאֲרִיזִין, הָדָא הוּא דְּמִיָּתִיבִי
 15 – הִי אִינוּ חִיבִי אִלָּא חֲטָאת אַחַת, אֲפֹרְשֶׁהּ, שֶׁהוּא שׁוּגַג בַּהּ, בְּסִבְרוֹ
 16 שֶׁפִּרְשָׁה בֶּאֱבָר חִי מוֹתְרָה, אֲבַל עַל הַכְּנִיסָה פְּטוּר כִּיּוֹן שֶׁהוּא אֲוֹנָס,
 17 שֶׁלֹא הִיָּה עֲלֵיו לְהַעֲלוֹת בְּדַעְתּוֹ שֶׁתִּיטְמָא עֵתָהּ.
 18 הַגְּמָרָא מְבַאֲרַת אִיזְהוֹ הַאֲוֹפֵן שֶׁבּוֹ חִיבִי שְׁתֵּי חֲטָאוֹת. מִתְּרַצַּת הַגְּמָרָא:
 19 הָדָא – חוֹר וְאָמַר רַבָּא, לְעוֹלָם – בִּאֲמַת מְדוּבַר בְּסְמוּךְ לְוִסְתָּהּ,
 20 וּבְתִלְמִיד חֶבֶם, וְכֹאן שֶׁהוּא תִלְמִיד חֶבֶם לּוֹ – לַעֲנִין זֹה שִׁיּוּדַע
 21 צְרִיךְ לְפִרְשׁ מֵאֲשֶׁתּוֹ סְמוּךְ לוֹסְתָהּ. וְאִוֹלָם אִין תִּלְמִיד חֶבֶם לּוֹ –
 22 אִין הוּא יוֹדַע שֶׁהַמְּשַׁמֵּשׁ עִם הַטְּהוּרָה וְאִמְרָה לוֹ נִטְמַאתִי צְרִיךְ
 23 לְפִרְשׁ בֶּאֱבָר מַת. נִמְצָא שֶׁאֵת שְׁנֵי הַאִיסוּרִים הוּא עֲשֵׂה בְּשׁוּגַג, בְּשְׁתֵּי
 24 הַעֲלֻמוֹת, הוּא שֶׁגַּג בְּכְנִיסָתוֹ כִּי סְבוּר הִיָּה שִׁיטְפִיק לְפִרְשׁ קוֹדֵם
 25 שֶׁתִּיטְמָא, וְכְּשֶׁאִמְרָה לוֹ נִטְמַאתִי הִיָּה נֹדַע לוֹ שֶׁחֲטָא בֶּאֱיסוּר נְדָה
 26 וְנִתְחִיבִיב חֲטָאת, וְלִכְּן כֹּאשֶׁר שֶׁבּוֹ שֶׁוּגַג בְּפִרְיִשָׁתוֹ בֶּאֱבָר חִי מִחֲמַת אִי
 27 יְדִיעַת הַאִיסוּר, נִתְחִיבִיב עַל הַפְּרִישָׁה חֲטָאת נוֹסֶפֶת.
 28 הַגְּמָרָא מְבִיאָה מְקוֹר מִמְּשַׁנּוּיֹת לְשֵׁנֵי חִיבִי חֲטָאת הַלּוֹ: אָמַר רַבָּא,
 29 וְתִרְיִיזוּהוּ תִנְיָנָה – וְאֵת שְׁנֵי חִיבִיבִים הָאֵלֶּה שְׁנֵינָו בְּמִפּוֹרֵשׁ בְּמִשְׁנָה,
 30 חֵן אֶת חִיבִיב עַל בְּנִינָה סְמוּךְ לוֹסְתָהּ תִנְיָנָא – שְׁנֵינָו, וְחֵן אֶת חִיבִיב
 31 עַל פְּרִישָׁה בֶּאֱבָר חִי תִנְיָנָא. אֶת חִיבִיב עַל פְּרִישָׁה בֶּאֱבָר חִי תִנְיָנָא,
 32 דְּקִתְּנֵי – שֶׁכֵּן שֶׁנָּה הִתְנַחַּב בְּמִשְׁנָתֵינוּ, הִיָּה מִשְׁמַשׁ עִם הַפְּהוּרָה
 33 וְאָמַרָה לוֹ נִטְמַאתִי, וּפִירְשׁ מִיָּד, חִיבִי חֲטָאת עַל פְּרִישָׁתוֹ בֶּאֱבָר חִי.
 34 וְאֶת חִיבִיב עַל בְּנִינָה סְמוּךְ לוֹסְתָהּ תִנְיָנָא בְּמִשְׁנָה (פְּדָה יֵד), שֶׁהִיא
 35 וְהֵאֵשָׁה שֶׁבִּדְקוֹ אֶת עֲצָמָה אַחֲרֵי הַתְּשֻׁמִּישׁ בְּמִטְלִית וְנִמְצָא דָם עַל
 36 הַמִּטְלִית שְׁלֹו, וְדֹאִי רֵאֲתָה דָם בְּזֹמַן הַתְּשֻׁמִּישׁ אוֹ לְפָנֵי כֵן, לְפִיכֵךְ
 37 שְׁנִיָּהם מְמָאִין בְּטוֹמְאָת נְדָה, וְחִיבִיבֵין בְּקִרְבָּן חֲטָאת, עַל אִיסוּר
 38 בְּעִילַת נְדָה שֶׁבֶּאֱבָר בְּשִׁגְגָה לִידָם. מְבַאֵר רַבָּא: מָאִי לָאו – הֵאִם אִין
 39 מְדוּבַר בְּשִׁימוֹ שֶׁסְמוּךְ לְוִסְתָּהּ, וְחִיבִיבִים בְּקִרְבָּן אֲבִינִיסָה, כְּלֹמַר עַל
 40 תְּשֻׁמִּישׁ בְּטוֹמְאָה, שֶׁכִּיּוֹן שֶׁהִיָּה עֲלֵיהֶם לְהַנְעוֹת מִתְּשֻׁמִּישׁ סְמוּךְ לוֹסְתָהּ,
 41 הֵם נִחְשָׁבִים שׁוּגַגִּים בֶּאֱיסוּר הַנְּדָה וְלֹא אֲוֹנָסִים, וּמִכֹּאן רֵאִיָּה שִׁישׁ
 42 חִיבִיב חֲטָאת עַל הַמְּשַׁמֵּשׁ סְמוּךְ לוֹסְתָהּ וְנִטְמָאָה בְּשַׁעַת תְּשֻׁמִּישׁ.
 43 רַב אַדָּא דוּחָה אֶת רֵאִיָּה מִהַמְּשַׁנָּה בְּנְדָה, וּמַעֲמִיד אוֹתָהּ בְּאֲוֹפֵן
 44 אַחֲרֵי: אָמַר לִיָּהּ רַב אֲדָא בַר מִתְּנָא לְרַבָּא, לְעוֹלָם אִימָא לָךְ –
 45 בִּאֲמַת אֲוֹמַר לָךְ שֶׁמְדוּבַר בְּשֵׁלֹא סְמוּךְ לְוִסְתָּהּ, וְחִיבִיבִים קִרְבָּן
 46 אֲפֹרְשֶׁהּ, וְכֹגוֹן שֶׁבְּזֹמַן הַתְּשֻׁמִּישׁ אִמְרָה לוֹ נִטְמַאתִי וּפִרַשׁ בֶּאֱבָר חִי,
 47 אֲבַל עַל הַכְּנִיסָה אִין חִיבִיבִים כְּלָל, מִשׁוּם שֶׁהֵם אֲוֹנָסִים, כִּיּוֹן שֶׁהִיָּה זֹה
 48 שֶׁלֹא בְּסְמוּךְ לוֹסְתָהּ.
 49 וְכִי תִימָא – וְאִם תִּקְשָׁה וְתֹאמַר, אִם כֵּן, אֶת דִּין חִיבִיב עַל הַפְּרִישָׁה
 50 לְמָה לִי – כְּשֶׁסִּידַר רַבִּי יְהוּדָה הִנְשִׂיא אֶת הַמְּשֻׁנָּה, לְמַה שֶׁבּוֹ שֶׁנֹּא
 51 שֵׁם, הִיא תִנָּא לִיָּהּ הִיָּה כְּבַר שֶׁנָּה אוֹתוֹ בְּמִשְׁנָתֵינוּ, עַל זֹה אֲתַרְךָ לָךְ,
 52 הָא אֲפִימְרִיךָ לְאַשְׁמוּעִינָו – הִיָּה הוֹצֵרֵךְ לְהַשְׁמִיעֵנוּ דִּין אַחַר הַשְּׁנֵי
 53 בְּאוֹתָהּ מִשְׁנָה, שֶׁאִם נִמְצָא דָם עַל הַמִּטְלִית שְׁלֹו, שְׁנֵינָו מְמָאִים
 54 בְּסַפְסַף, וּפְטוּרִין מִן הַתְּרֻבָּה, וְאִיזִי דְּכִיעֵי מִיתְּנָא נִמְצָא עַל שְׁלֹו –
 55 וְאֲבַל דִּין 'נִמְצָא עַל שְׁלֹו' שֶׁאוֹתוֹ בִּיקֵּשׁ רַבִּי יְהוּדָה הִנְשִׂיא לְשִׁנּוֹת
 56 שֵׁם, תִנָּא נְמִי – שֶׁנָּה גַם אֶת דִּין נִמְצָא עַל שְׁלֹו, הַעוֹסֵק בְּחִיבּוֹ עַל
 57 הַפְּרִישָׁה.
 58 רַבִּינָא מִקְשָׁה עַל פִּירוּשׁוֹ שֶׁל רַב אַדָּא בְּמִשְׁנָה בְּנְדָה וְדוּחָה אֶת דְּבַרֵּיו.
 59 מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: אָמַר לִיָּהּ רַבִּינָא לְרַב אֲדָא, מִי מִצִּית לְאֲוִקְמָה

שבועות דף יח עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום חמישי) קכט

הגמרא מביאה כמה מימרות שבהן מפורש עונש העובר באיסור זה
 ושכר המקיימו: **אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי, כל**
שאינו פורש מאשתו סמוך לוסתה, אפילו הוויין לו – אפילו אם
היו לו בנים בבני אהרן, מתים, דכתיב, 'והזרתם את בני ישראל
מפוזמאתם', ובאותה פרשה נאמר 'והזרתם בנדרתה' (שם טו ל), וסמוך
ליה – ונסמכה לענין זה פרשת 'אחרי מות שני בני אהרן' (שם טו א),
ללמד שעונש כילוי בנים בא על עון זה.
אמר רבי חייה בר אבא אמר רבי יוחנן, כל הפורש מאשתו סמוך
לוסתה, הוויין – יהיו לו בנים זכרים, דכתיב (ויקרא יא מז) 'להבדיל בין
הטמא ובין הטהור', והיינו הנזהר להבדיל בין טומאה לטהרה,
וסמוך ליה – ובסמוך לזה נאמר (שם יב א) 'אשה כי תזרע וילדה זכר,
רבי יהושע בן לוי אמר, הוויין לו בנים ראויין להזרעה, דכתיב (שם
יב א) 'להבדיל וגו' ובין הטמא ובין הטהור, ולהזרות את בני ישראל.
 הגמרא מביאה עוד מצוות שבשכרן יזכה אדם לבנים זכרים או
 ראויים להזרעה: **אמר רבי חייה בר אבא אמר רבי יוחנן, כל**
המבדיל על היין במוצאי שבתות, הוויין לו בנים זכרים, דכתיב
בענין שתויי יין שאסורים להכנס למקדש (שם) 'להבדיל בין הקדש
ובין החול', והיינו הבדלה בין קדושת שבת לחול, וכתיב התם –
ובמקום אחר נאמרה לשון הבדלה כעין זה (ויקרא יא מז) 'להבדיל בין
הטמא ובין הטהור', וסמוך ליה (שם יב א) 'אשה כי תזרע וילדה
זכר, רבי יהושע בן לוי אמר, בנים ראויין להזרעה יהיו לו, דכתיב
(שם יב א) 'להבדיל בין הקדש ובין החול וגו' ולהזרות את בני
ישראל.
אמר רבי בנימין בר יפת אמר רבי אלעזר, כל המקדש את עצמו
בשעת תשמיש לשמש בדרך צניעות, הוויין לו בנים זכרים, שנאמר
(שם יא מד) 'והתקדשתם והייתם קדושים', וסמוך ליה – ונסמכה
לפרשה שבה אמור פסוק זה, פרשת 'אשה כי תזרע וילדה זכר.
שנינו במשנה: רבי אליעזר אומר, השרץ ונעלם ממנו בו' על העלם
שרץ חייב ואינו חייב על העלם מקדש. רבי עקיבא אומר, ונעלם
ממנו והוא טמא, על העלם טומאה חייב ואינו חייב על העלם מקדש.
 הגמרא מבארת במה נחלקו רבי אליעזר ורבי עקיבא. שואלת
 הגמרא: **מאי בנייהו – מהו ההבדל בין דעת רבי אליעזר ודעת רבי**
עקיבא, הרי לכאורה שניהם אמרו דבר אחד, שהחייב נאמר רק
כשהשגגה היתה בהעלם טומאה, ולא כשהיתה בהעלם מקדש.
משיבה הגמרא: אמר חזקיה, ידיעת טומאת השרץ והנבלה איבא
בנייהו – היא הדבר שבו חלוקים הם, שרפי אליעזר סבר, בעיניו עד
דידע אי בשרץ איטמי אי בנבלה איטמי – אין אדם מתחייב קרבן
עולה ויורד אלא אם היתה לו ידיעה בתחילה במה נטמא, אך אם ידע
שנטמא ולא ידע במה, כגון שהיו לפניו שרץ ונבלה ונגע באחד מהם
ואינו יודע במה נגע, אין זו ידיעה בתחילה. ורבי עקיבא סבר, לא
בעיניו עד דיידע – אין צורך שידע זאת, דינין דיידע דאיטמא בעולם
– שכיון שידע בתחילה שנטמא בטומאה כל שהיא, לא צריך שידע
אי בשרץ איטמי אי בנבלה איטמי, ובכל אופן חייב.
וכן אמר עולא, שרץ ונבלה איבא בנייהו. והיכן אמר זאת עולא,
דעולא רמי דרבי אליעזר אדרבי אליעזר ומשני – שעולא הקשה
על דברי רבי אליעזר במשנתנו מדבריו בברייתא, ותיריך, ומדבריו
עולה שבוה נחלקו.
 הגמרא מביאה את קושייתו ותיירוצו של עולא. **הקשה עולא: מי**
אמר רבי אליעזר בעיניו עד דיידע אי בשרץ איטמי אי בנבלה
איטמי – האם רבי אליעזר אמר שכדי להתחייב צריך שידע תחילה
במה נטמא, ואין די בידיעתו שנטמא באופן כללי בלי ידיעת הפרטים,
כמבואר במשנתנו, ורמנניה (ויקרא טו א), אמר רבי אליעזר, אדם
שודאי שגג בעבירה המחייבת חטאת, אך ספק הוא איזו היא העבירה
שעבר, חייב, כי מה נפשך – מה שתרצה לומר, בין כך ובין כך נמצא
שיש לחייבו, בין אם תלב אכל, הוא חייב חטאת, ובין אם נזתר אכל
הוא חייב חטאת, בין אם שבת חילל חייב, ובין אם יום הכפורים
חילל חייב, בין אם אשתו נדה פעל חייב, ובין אם אחותו פעל חייב,
אמר לו רבי יהושע, הרי הוא אומר (ויקרא ד ב) 'או הודע אליו
חטאתו אשר חטא בה', ולא היה צריך לומר 'בה' משמע שאינו

ואין במקדש הנין – והרי במשנתנו שנינו חילוק זה רק בענין
המקדש, ואם אכן חילוק זה היה קיים גם בנדה, היה למשנה לשנותו
גם בנדה.
 מתרצת הגמרא: **אלא הטעם שהמשנה לא חילקה כך גם בנדה,**
משום דלא דמי – שאין החילוק בין הארוכה לקצרה דומה בשני
המקומות, שכן ארוכה דהכא קצרה דהתם – דין הארוכה שבנדה
הוא כדין הקצרה שבביאת מקדש, שהמאריך ושוהה עד שימות
האבר פטור, כדין המקצר מלשהות במקדש בטומאה, שפטור,
וארוכה דהתם קצרה דהכא – ודין הארוכה שבמקדש הוא כדין
הקצרה שבנדה, שהמאריך במקדש בטומאה חייב, וכן הוא דין
המקצר בנדה ופורש מיד שחייב.
 רב הונא מקשה על מה שהובא בגמרא בשם אביי, שטעם הפטור
 במשנתנו לפרוש באבר מת הוא משום אנוס: **מתקיף לה – הקשה**
רב הונא פריה דרב נתן, ומי אמר אביי – האם יתכן שאביי אמר
שמי שפרש באבר מת מן הנדה באופן המוכר במשנה אנוס הוא
ולכן פטור, אלמא בשלא סמוך לוסתה קאמרינן – ומוזה מוכח
שהוא מפרש שהמשנה עוסקת בשלא סמוך לוסתה, ולכן הוא אנוס,
שלא היה לו לחשוש שמא תיטמא, והא אביי דאמר – והרי אביי
הוא זה שאמר על משנתנו שעל הפרישה בקישוי חייב שתיים (לעיל
גר) אלמא בסמוך לוסתה עסקינן – מוכח שבמשנה מדובר בסמוך
לוסתה, כפי שנתאר בגמרא לעיל (ע"ב) שאי אפשר להעמיד את
דברי אביי שחייב שתיים אלא באופן זה.
 הגמרא חוזרת בה ומבארת את דברי אביי שלא כפי שנתפרשו לעיל.
 מתרצת הגמרא: **כי איתמר דאביי – מה שנאמר בשם אביי שחייב**
שתיים, לא על המשנה, העוסקת בשלא סמוך לוסתה נאמר, אלא
בעלמא איתמר – כדבר בפני עצמו, שהמשמש עם הטהורה סמוך
לוסתה ואמרה לו נטמאתי ופרש ממנה, כיון ששגג וסבר שיכול הוא
לבעול קודם שתיטמא, חייב שתיים, על הכניסה ועל הפרישה, ואף
אם פרש באבר מת.
 הגמרא מבררת מה מקור האיסור לפרוש בקישוי מן הנדה: **בעא**
מיניה – ושאל רבי יוחנן בן יוסי בן לקוניא מרבי שמעון בן יוסי
בן לקוניא, אזהרה לבעול נדה מנין מן התורה – היכן נאמרה
אזהרה שלא לבוא על נדה, שקל קלא מתק ביה – נטל רבי שמעון
בן יוסי רגב אדמה וזרק לעברו, שהרי האזהרה לבעול נדה מפורשת,
'אל אשה בנדה טומאתה לא תקרב' (ויקרא יח טו), מבארת הגמרא:
אלא, כוונת שאלת רבי יוחנן היתה, אזהרה למשמש עם הטהורה
ואמרה לו נטמאתי, דלא ניפריש – שלא יפרוש מיד בקישוי, מנין
– מנין למדנדה.
 משיבה הגמרא: **אמר חזקיה, אמר קרא (שם טו כד) בבעול נדה, ואתי**
נדהה עליו וטמא, ומתיבת' עליו' למדים שיש אופן שבו אפילו
שהאשה היא בשעת נדהה, מצווה האיש שתהא נידוטה' עליו,
וישזה כך ולא יפרוש בעודו בקישוי, וזהו באופן ששימש עמה
ואמרה נטמאתי.
 שואלת הגמרא: **אשכחן – מצינו מצות עשה, בדבר, אך אזהרת לא**
תעשה' מנין. משיבה הגמרא: אמר רב פפא, אמר קרא (שם יח יט)
יאל אשה בנדה טומאתה לא תקרב, ולא תקרב' נמי לא תפוש'
הוא – ומשמעות הציווי 'לא תקרב' היא גם 'לא תפוש', דכתיב –
כמו שכתוב (ישעיה טו ה) 'האומרים קרב אליך אל תגש כי כי
קדשתיה', הרי שתיבת 'קרב' מתפרשת גם לפרוש ולהמנע
מלהתקרב.
 הגמרא מביאה ברייתא שבה נשנית מצות הפרישה סמוך לוסת,
 ומקורה: **תנו רבנן בברייתא, נאמר בתורה (ויקרא טו לא) 'והזרתם את**
בני ישראל מפוזמאתם', אמר רבי יאשיה מיהן אזהרה לבני ישראל
שיפרשו מנשותיהן מתשמיש סמוך לוסתן – סמוך לזמן שרגילות
הן לראות את דם נידותן, שמא תראה האשה דם בזמן שישמשו,
ויעברו על איסור בעילת נדה. מבררת הגמרא: וכןמה הוא שיעור
'סמוך לוסת'. משיבה הגמרא: אמר רבה, עונה – או יום או לילה.
אם זמן הוסת ביום, יש לפרוש כל אותו יום, ואם לילה הוא, כל
הלילה.

חייב עד שְׂיִוָדַע לְךָ בַּמָּה חָטָא. הרי מוכח שרבי אליעזר סובר שלחיוב קרבן חטאת די בידיעתו שחטא, בלי ידיעת הפרטים. וּמִשְׁנֵי – ועולא תירץ, הָתָם – בענין חיוב חטאת הכללי אין צריך שידע מה היה חטאו, כיון ש'או הוֹדַע אֱלִיו חָטָאתוּ אֲשֶׁר חָטָא בָּהּ, וְהָבִיא אֶת קָרְבָּנוֹ אָמַר רַחֲמֵנָּא (שם), ומשמע, על כל 'אשר חטא', חָטָא כָּל שְׁהוּא, ואף אם אינו יודע מה הוא, יביא חטאת, אבל הָכֵא – בחיוב קרבן עולה ויורד, מִכְּדֵי כְּתִיב – הרי כבר כתוב (שם ה ב) 'נִפְשׁ

אֲשֶׁר תִּגַּע בְּכָל דְּבַר טָמֵא, ומה שהוסיף הכתוב ואמר 'או בְּנִבְלָת שְׂרִץ טָמֵא, לָמָּה לִי, שְׁמַע מִיָּנָה – יש ללמוד מתיבות אלו, שְׂבָעֵינָן עַד דִּידַע אִי בְּשְׂרִץ אִיטְמִי אִי בְּנִבְלָה אִיטְמִי – צריך שידע תחילה במה נטמא.

הגמרא מבארת מדוע הזכרה בכתוב נבלת שרץ לשיטת רבי עקיבא: וְרַבִּי עֲקִיבָא שאמר שחיוב קרבן הוא אף בלי ידיעת מין הטומאה, הוא מפרש, דְּאִיִּדִי